

Materiał porównawczy
do ustawy z dnia 14 grudnia 2006 r.

o zmianie ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych

USTAWA z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. Nr 167, poz. 1398 oraz z 2006 r. Nr 126, poz. 876 i Nr 218, poz. 1592)

Art. 14.

1. Opłatę podstawową pobiera się w sprawach, w których przepisy nie przewidują opłaty stałej, stosunkowej lub tymczasowej.
- [2. Opłatę podstawową pobiera się także od podlegających opłacie pism, o których mowa w art. 3 ust. 2, wnoszonych przez stronę zwolnioną od kosztów sądowych przez sąd, chyba że ustawa stanowi inaczej.]*
3. Opłata podstawowa wynosi 30 złotych i stanowi minimalną opłatę, którą strona jest obowiązana uiścić od pisma podlegającego opłacie, chyba że ustawa stanowi inaczej.
4. Pobranie od pisma opłaty podstawowej wyłącza pobranie innej opłaty.
5. Przepisów o opłacie podstawowej nie stosuje się w postępowaniu wieczystoksięgowym oraz w postępowaniu rejestrowym.

Art. 16.

1. Jeżeli opłata ostateczna jest wyższa od opłaty tymczasowej, sąd orzeka o obowiązku uiszczenia różnicy, stosując odpowiednio zasady obowiązujące przy zwrocie kosztów procesu.
- [2. Jeżeli opłata ostateczna jest niższa od opłaty tymczasowej, różnicę sąd zwraca z urzędu na koszt strony.]*

Art. 19.

1. Połowę opłaty pobiera się od sprzeciwu od wyroku zaocznego.
- [2. Czwartą część opłaty pobiera się od pozwu w postępowaniu nakazowym lub upominawczym, z wyłączeniem spraw podlegających rozpoznaniu w postępowaniu uproszczonym.]*
- <2. Czwartą część opłaty pobiera się od pozwu w postępowaniu nakazowym.>**
3. Piątą część opłaty pobiera się od:
  - 1) interwencji ubocznej;
  - 2) zażalenia, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej.

[4. Trzy czwarte części opłaty pobiera się od:

- 1) *pozwanego w razie wniesienia zarzutów od nakazu zapłaty wydanego w postępowaniu nakazowym;*
- 2) *powoda w razie prawidłowego wniesienia przez pozwanego sprzeciwu przeciwko nakazowi zapłaty wydanemu w postępowaniu upominawczym.]*

<4. Trzy czwarte części opłaty pobiera się od pozwanego w razie wniesienia zarzutów od nakazu zapłaty wydanego w postępowaniu nakazowym.>

Art. 22.

Opłatę stałą w kwocie 40 złotych pobiera się od zażalenia na postanowienie w przedmiocie:

[1) oddalenia wniosku o wyłączenie sędziego, ławnika, biegłego lub tłumacza;]

<1) oddalenia wniosku o wyłączenie sędziego lub ławnika;>

- 2) skazania na grzywnę strony, świadka, biegłego, tłumacza lub innej osoby oraz odmowy zwolnienia od grzywny;
- 3) przymusowego sprowadzenia lub aresztowania świadka oraz odmowy zwolnienia od przymusowego sprowadzenia;
- 4) wynagrodzenia i zwrotu kosztów poniesionych przez biegłego, tłumacza i kuratora;
- 5) należności świadka.

[Art. 24.

Opłatę stałą w kwocie 300 złotych pobiera się od wniosku o:

- 1) *uznanie orzeczenia sądu zagranicznego;*
- 2) *uznanie ugody zawartej przed sądem zagranicznym;*
- 3) *stwierdzenie wykonalności orzeczenia sądu zagranicznego lub ugody zawartej przed sądem zagranicznym;*
- 4) *wydanie postanowienia co do wykonalności wyroku sądu polubownego lub ugody zawartej przed sądem polubownym;*
- 5) *stwierdzenie wykonalności orzeczenia zagranicznego sądu polubownego lub ugody zawartej przed zagranicznym sądem polubownym.]*

<Art. 24.

1. Opłatę stałą w kwocie 300 zł pobiera się od wniosku o:

- 1) **uznanie lub stwierdzenie wykonalności orzeczenia sądu zagranicznego lub ugody zawartej przed tym sądem;**
- 2) **uznanie lub stwierdzenie wykonalności orzeczenia sądu polubownego lub ugody zawartej przed tym sądem.**

2. Opłatę stałą w kwocie 200 zł pobiera się od wniosku o dokonanie przez sąd czynności w trakcie postępowania przed sądem polubownym niewymienionych w ust. 1.>

Art. 26.

1. Opłatę stałą w kwocie 600 złotych pobiera się od pozwu o:

- 1) rozwód;

- 2) separację;
  - 3) ochronę dóbr osobistych;
  - 4) ochronę niemajątkowych praw autorskich;
  - [5) ochronę niemajątkowych praw wynikających z opatentowania wynalazków lub rejestracji wzorów użytkowych i zdobniczych oraz znaków towarowych (ochronę praw twórcy projektu wynalazczego);]*
  - <5) ochronę niemajątkowych praw wynikających z uzyskania patentu na wynalazek, prawa ochronnego na wzór użytkowy, prawa z rejestracji wzoru przemysłowego lub zdobniczego, prawa ochronnego na znak towarowy, prawa z rejestracji na oznaczenie geograficzne, prawa z rejestracji topografii układów scalonych, prawa z rejestracji wzoru zdobniczego;>**
  - 6) ochronę innych praw niemajątkowych, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej.
2. W sprawach o rozwód, o separację lub o unieważnienie małżeństwa, w razie zasądzenia alimentów na rzecz małżonka w orzeczeniu kończącym postępowanie w instancji, pobiera się od małżonka zobowiązanego opłatę stosunkową od zasądanego roszczenia, a w razie nakazania eksmisji jednego z małżonków albo podziału wspólnego majątku pobiera się także opłatę w wysokości przewidzianej od pozwu lub wniosku w takiej sprawie.

Art. 27.

Opłatę stałą w kwocie 200 złotych pobiera się od pozwu w sprawie o:

- 1) ustalenie istnienia lub nieistnienia małżeństwa;
- 2) unieważnienie małżeństwa;
- 3) rozwiązanie przysposobienia;
- 4) zaprzeczenie ojcostwa lub macierzyństwa;
- 5) unieważnienie uznania dziecka;
- 6) ustanowienie przez sąd rozdzielności majątkowej;
- 7) naruszenie posiadania;
- 8) uchylenie uchwały organu spółdzielni;
- <8a) stwierdzenie nieważności uchwały organu spółdzielni;**
- 8b) ustalenie istnienia lub nieistnienia uchwały organu spółdzielni;>**
- 9) uchylenie uchwały wspólnoty mieszkaniowej;
- 10) przyjęcie w poczet członków spółdzielni mieszkaniowej;
- 11) opróżnienie lokalu mieszkalnego lub lokalu o innym przeznaczeniu;
- 12) ustalenie wstąpienia w stosunek najmu.

Art. 29.

Opłatę stałą w kwocie 2.000 złotych pobiera się od pozwu w sprawie o:

- 1) rozwiązanie spółki;
- 2) wyłączenie wspólnika ze spółki;
- [3) uchylenie uchwały organu spółki.]*
- <3) uchylenie uchwały wspólników lub uchwały walnego zgromadzenia spółki;>**

<4) stwierdzenie nieważności uchwały wspólników lub uchwały walnego zgromadzenia spółki;

5) ustalenie istnienia lub nieistnienia uchwały organu spółki.>

[Art. 46.

Od wniosku o wykreślenie wpisu pobiera się połowę opłaty pobranej od wniosku o wpis.]

<Art. 46.

Od wniosku o wykreślenie wpisu pobiera się połowę opłaty należnej od wniosku o wpis.>

Art. 52.

<1.> Opłatę stałą w kwocie 1.000 złotych pobiera się od wniosku o zarejestrowanie podmiotu w rejestrze przedsiębiorców w Krajowym Rejestrze Sądowym, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej.

<2. Opłatę stałą w kwocie 750 złotych pobiera się od wniosku o zarejestrowanie spółki osobowej w rejestrze przedsiębiorców w Krajowym Rejestrze Sądowym.>

Art. 53.

[1. Opłatę stałą w kwocie 500 złotych pobiera się od wniosku o zarejestrowanie w Krajowym Rejestrze Sądowym w rejestrze stowarzyszeń, innych organizacji społecznych i zawodowych, fundacji oraz publicznych zakładów opieki zdrowotnej.]

<1. Opłatę stałą w kwocie 250 złotych pobiera się od wniosku o zarejestrowanie w Krajowym Rejestrze Sądowym w rejestrze stowarzyszeń, innych organizacji społecznych i zawodowych, fundacji oraz publicznych zakładów opieki zdrowotnej.>

2. Opłatę stałą w kwocie 1.000 złotych pobiera się od wniosku, o którym mowa w ust. 1, jeżeli dotyczy on jednocześnie wpisu do rejestru przedsiębiorców.

Art. 71.

Opłatę stałą w kwocie 50 złotych pobiera sąd od wniosku o:

[1) *nadanie klauzuli wykonalności tytułowi egzekucyjnemu, innemu niż orzeczenie sądu, ugoda sądowa albo nakaz zapłaty;*]

<1) **nadanie klauzuli wykonalności tytułowi egzekucyjnemu, innemu niż orzeczenie sądu, ugoda sądowa, nakaz zapłaty albo ugoda zawarta przed mediatorem w wyniku prowadzenia mediacji na podstawie postanowienia sądu kierującego strony do mediacji;**>

2) nadanie klauzuli wykonalności przeciwko małżonkowi dłużnika;

3) nadanie klauzuli wykonalności przeciwko lub na rzecz osoby innej niż wskazana w tytule egzekucyjnym, na którą przeszły uprawnienie lub obowiązek po powstaniu tytułu lub w toku sprawy przed wydaniem tytułu;

4) nadanie klauzuli wykonalności przeciwko wspólnikowi ponoszącemu odpowiedzialność bez ograniczenia całym swoim majątkiem za zobowiązania spółki;

5) ustanowienie zarządcy nieruchomości lub innej rzeczy albo prawa, z których prowadzi się egzekucję według przepisów o egzekucji z nieruchomości;

6) umorzenie książeczki oszczędnościowej w związku z zajęciem wkładu, na który ją wystawiono[.]<>

<7) zatwierdzenie ugody zawartej przed mediatorem w wyniku prowadzenia mediacji na podstawie umowy o mediację.>

Art. 79.

1. Sąd z urzędu zwraca stronie:

1) całą uiszczoną opłatę od:

- a) pisma zwróconego wskutek braków formalnych,
- b) pisma odrzuconego lub cofniętego, jeżeli odrzucenie lub cofnięcie nastąpiło przed wysłaniem odpisu pisma innym stronom, a w braku takich stron - przed wysłaniem zawiadomienia o terminie posiedzenia,
- c) zażalenia na postanowienie w przedmiocie ukarania grzywną albo aresztem, zamiany grzywny na areszt albo w przedmiocie przymusowego sprowadzenia, jeżeli zażalenie zostało uwzględnione w całości,
- d) zażalenia na postanowienie o przyznaniu wynagrodzenia biegłemu lub tłumaczowi, jeżeli zażalenie zostało uwzględnione w całości,
- e) apelacji, zażalenia, skargi kasacyjnej w razie uwzględnienia środka zaskarżenia z powodu oczywistego naruszenia prawa i stwierdzenia tego naruszenia przez sąd odwoławczy lub Sąd Najwyższy,
- f) skargi na orzeczenie referendarza sądowego w razie jej uwzględnienia z powodu oczywistego naruszenia prawa i stwierdzenie tego naruszenia przez sąd,
- g) skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia w razie jej uwzględnienia;

2) trzy czwarte uiszczonych opłat od:

- a) pisma wszczynającego postępowanie w pierwszej instancji, jeżeli w toku postępowania sądowego zawarto ugodę przed mediatorem,
- b) skargi kasacyjnej lub skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia nieprzyjętej do rozpoznania przez Sąd Najwyższy;
- <c) pozwu w postępowaniu upominawczym, jeżeli uprawomocnił się nakaz zapłaty;>**

3) połowę uiszczonych opłat od:

- a) pisma cofniętego przed rozpoczęciem posiedzenia, na które sprawa została skierowana,
- b) pozwu o rozwód lub separację w razie orzeczenia rozwodu lub separacji na zgodny wniosek stron bez orzekania o winie - po uprawomocnieniu się wyroku, z zastrzeżeniem art. 26 ust. 2,
- c) pisma wszczynającego postępowanie w instancji, w której sprawa zakończyła się zawarciem ugody sądowej.

2. Poza wypadkami przewidzianymi w ust. 1 sąd z urzędu zwraca stronie całą uiszczoną opłatę od pozwu o rozwód lub separację albo wniosku o separację w razie cofnięcia pozwu lub wniosku na skutek pojednania się stron w pierwszej instancji. W razie pojednania się stron przed zakończeniem postępowania apelacyjnego, zwraca się połowę uiszczonych opłat od apelacji.

Art. 83.

[1. Jeżeli przepisy ustawy przewidują obowiązek działania i dokonywania czynności połączonej z wydatkami z urzędu, sąd zarządzi wykonanie tej czynności, a kwotę potrzebną na ich pokrycie wykląda tymczasowo Skarb Państwa.]

<1. Jeżeli przepisy ustawy przewidują obowiązek działania i dokonywania czynności połączonej z wydatkami z urzędu, sąd zarządzi wykonanie tej czynności, a kwotę potrzebną na ich pokrycie wykląda tymczasowo Skarb Państwa. Dotyczy to także dopuszczenia i przeprowadzenia przez sąd z urzędu dowodu niewskazanego przez stronę.>

2. W orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie sąd orzeka o poniesionych tymczasowo przez Skarb Państwa wydatkach, stosując odpowiednio przepisy art. 113.

Art. 95.

1. Nie pobiera się opłat od wniosku:

[1) o zabezpieczenie roszczenia, zgłoszonego w piśmie rozpoczynającym postępowanie;]

<1) o udzielenie zabezpieczenia, zgłoszonego w piśmie rozpoczynającym postępowanie;>

2) o przyjęcie oświadczenia o uznaniu dziecka, o nadanie dziecku nazwiska, o przysposobienie dziecka, o odebranie osoby podlegającej władzy rodzicielskiej lub pozostającej pod opieką;

3) o przesłuchanie świadka testamentu ustnego, o otwarciu i ogłoszeniu testamentu oraz o zwolnieniu z obowiązków wykonawcy testamentu;

4) będącego podstawą wszczęcia przez sąd postępowania z urzędu, a także od pism składanych sądowi opiekuńczemu w wykonaniu obowiązku wynikającego z ustawy albo nałożonego przez ten sąd;

5) o odtworzenie zaginionych lub zniszczonych akt.

<1a. Nie pobiera się opłat od pozwu o odszkodowanie, o którym mowa w art. 6 ustawy z dnia 22 listopada 2002 r. o wyrównywaniu strat majątkowych wynikających z ograniczenia w czasie stanu nadzwyczajnego wolności i praw człowieka i obywatela (Dz. U. Nr 233, poz. 1955).>

[2. Skarga na orzeczenie referendarza sądowego o odmowie zwolnienia od kosztów sądowych, zażalenie na postanowienie sądu odmawiające zwolnienia lub cofające zwolnienie od kosztów sądowych oraz zażalenie dotyczące wyłącznie wysokości opłaty albo wysokości wydatków są wolne od opłat sądowych.]

<2. Nie pobiera się opłat od:

1) zażalenia na postanowienie sądu, którego przedmiotem jest odmowa zwolnienia od kosztów sądowych lub cofnięcie takiego zwolnienia oraz odmowa ustanowienia adwokata lub radcy prawnego lub ich odwołanie;

2) zażalenia na postanowienie sądu dotyczące wysokości opłaty albo wysokości wydatków;

3) skargi na orzeczenie referendarza sądowego w przedmiocie zwolnienia od kosztów sądowych;

- 4) skargi na orzeczenie referendarza sądowego w przedmiocie odmowy ustanowienia adwokata lub radcy prawnego.>**
3. Nie pobiera się opłat od wniosku, zażalenia i apelacji nieletniego w postępowaniu w sprawach nieletnich.

Art. 96.

1. Nie mają obowiązku uiszczenia kosztów sądowych:
- 1) strona dochodząca ustalenia ojcostwa lub macierzyństwa oraz roszczeń z tym związanych;
  - 2) strona dochodząca roszczeń alimentacyjnych oraz strona pozwana w sprawie o obniżenie alimentów;
  - 3) strona wnosząca o uznanie postanowień umownych za niedozwolone;
  - 4) pracownik wnoszący powództwo lub strona wnosząca odwołanie do sądu pracy i ubezpieczeń społecznych, z zastrzeżeniem art. 35 i 36;
  - 5) kurator wyznaczony przez sąd orzekający lub sąd opiekuńczy dla danej sprawy;
  - [6) prokurator, Rzecznik Praw Obywatelskich, Rzecznik Praw Dziecka;*
  - 7) powiatowy (miejski) rzecznik konsumentów w sprawach dotyczących ochrony zbiorowych interesów konsumentów;]*
  - <6) prokurator, Rzecznik Praw Obywatelskich;**
  - 7) powiatowy (miejski) rzecznik konsumentów w sprawach dotyczących praktyk ograniczających konkurencję oraz praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów;>**
  - 8) inspektor pracy oraz związki zawodowe w sprawach z zakresu prawa pracy;
  - 9) strona w sprawach związanych z ochroną zdrowia psychicznego;
  - 10) strona, która została zwolniona od kosztów sądowych przez sąd - w zakresie przyznanego jej zwolnienia;
  - 11) powiatowy (miejski) rzecznik konsumentów w sprawach dotyczących ochrony indywidualnych interesów konsumenta;
  - 12) strona dochodząca naprawienia szkód spowodowanych ruchem zakładu górniczego, o których mowa w dziale V ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. - Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2005 r. Nr 228, poz. 1947).
2. Za kuratora wydatki ponosi tymczasowo strona, dla której kurator został ustanowiony, a gdyby to nie było możliwe - strona, która swym wnioskiem lub swą czynnością spowodowała ustanowienie kuratora, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej.
3. W pozostałych wypadkach, o których mowa w ust. 1, za stronę zwolnioną od kosztów sądowych wydatki ponosi tymczasowo Skarb Państwa.
4. W wypadku gdy powództwo o ustalenie ojcostwa okaże się oczywiście bezzasadne, sąd w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie może obciążyć powoda nieuiszczonymi kosztami sądowymi, biorąc pod uwagę wszystkie okoliczności sprawy.

Art. 100.

1. Strona w całości zwolniona od kosztów sądowych z mocy ustawy nie uiszcza opłat sądowych i nie ponosi wydatków, które obciążają tymczasowo Skarb Państwa.

[2. Sąd może zwolnić stronę od kosztów sądowych w całości. Strona, której sąd przyznał całkowite zwolnienie od kosztów sądowych, ma obowiązek uiścić opłatę podstawową, o której mowa w art. 14, od wszystkich pism podlegających opłacie, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej.]

<2. Sąd może zwolnić stronę od kosztów sądowych w całości. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio.>

[Art. 104.

Organizacjom społecznym, których zadanie nie polega na prowadzeniu działalności gospodarczej, sąd może przyznać zwolnienie od kosztów sądowych w ich własnych sprawach prowadzonych w związku z działalnością społeczną, naukową, oświatową, kulturalną, dobroczynną, samopomocową, w zakresie ochrony konsumenta, ochrony środowiska i opieki społecznej. Przyznając zwolnienie od kosztów sądowych, Sąd uwzględnia przede wszystkim statutowe cele działalności danej organizacji i możliwości oraz potrzeby realizacji tych celów na drodze postępowania cywilnego.]

<Art. 104.

- 1. Nie mają obowiązku uiszczania opłat organizacje pożytku publicznego działające na podstawie przepisów o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, z wyjątkiem spraw dotyczących prowadzonej przez te organizacje działalności gospodarczej, a także organizacje pozarządowe oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. Nr 96, poz. 873, z 2004 r. Nr 64, poz. 593, Nr 116, poz. 1203 i Nr 210, poz. 2135, z 2005 r. Nr 155, poz. 1298, Nr 169, poz. 1420, Nr 175, poz. 1462 i Nr 249, poz. 2104 oraz z 2006 r. Nr 94, poz. 651) w sprawach dotyczących realizacji zleconego zadania publicznego na podstawie przepisów o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.**
- 2. Innym organizacjom społecznym, których zadanie nie polega na prowadzeniu działalności gospodarczej, sąd może przyznać zwolnienie od kosztów sądowych w ich własnych sprawach prowadzonych w związku z działalnością społeczną, naukową, oświatową, kulturalną, sportową, dobroczynną, samopomocową, w zakresie ochrony konsumenta, ochrony środowiska i opieki społecznej. Przyznając zwolnienie od kosztów sądowych, sąd uwzględnia przede wszystkim statutowe cele działalności danej organizacji i możliwości oraz potrzeby realizacji tych celów na drodze postępowania cywilnego.>**